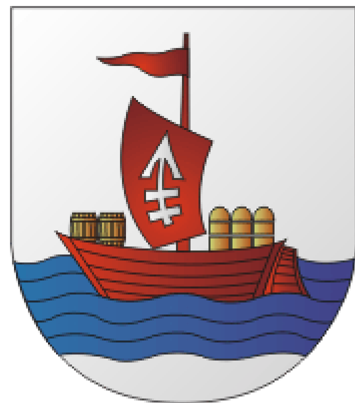
КРЫВІНКА

ТРАВЕНЬ
№8 (252)
2020 год

ІНФАРМАЦЫЙНА-КУЛЬТУРНАЯ ГАЗЕТА БЕШАНКОВІЦКАГА РАЁНА

МЕРКАВАННЕ РЭДАКТАРА

ПІР ПАДЧАС ЧУМЫ ЦІ ДАНІНА ПАМЯЦІ?

6-га траўня ў Бешанковіцкім раёне каля вёскі Узрэчча мусіла было адбыцца масавае мерапрыемства, прысвечанае 75-й гадавіне Перамогі. І яно мусіла адбыцца «дабраахвотна-прынудзіцельна».

Нагодай да мерапрыемства быў прыезд у раён беларускага тэлебачання. Работнікі аддзела культуры Бешанковіцкага райвыканкама мусілі забяспечыць ім фон і стварыць для беларусаў прыгожую перадсвяточную навіну.

Работнікамі Бешанковіцкага аддзела культуры да Дня Перамогі запланавана шмат мерапрыемстваў, менавіта інтэрнэт-мерапрыемстваў. Бо падчас эпідэміі каранавіруса усе яны заклапочаныя сваім здароўем, здароўем сваіх блізкіх. Яны не супраць прымаць удзел у гэтых мерапрыемствах. Але яны супраць масавых мерапрыемстваў, дзе ёсць рызыка захварэць. У некаторых з іх ёсць родныя ці блізкія, якія перахварэлі на гэтую страшную хваробу, і яны не хацелі б выпрабоўваць гэту хваробу на сабе.

Мы ведаем, што кіраўнік Беларусі мае іншую думку з гэтай нагоды. напярэдадні ён заявіў:

«Павінен сказаць, што мы ня можам адмяніць парад. Проста ня можам. Я доўга над гэтым думаў. Вядома, гэта эмацыйная, глыбока ідэалягічная рэч. Трэба памятаць, што тыя людзі паміралі, можа быць, і ад вірусаў, іншых хваробаў. Але яны гэта не адчувалі часам, і пра гэта ня думалі. І паміралі яны дзеля нас, як бы гэта пафасна ні гучала», — заявіў Лукашэнка на нарадзе.

Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка папярэдзіў арганізатараў, што «нікога цягнуць на гэтае мерапрыемства ня трэба».

«Ня хочуць людзі, баяцца, берагуць здароўе — мы гэта зразумеем», — падкрэсьліў Лукашэнка.

Чаму ж у Бешанковічах меркаваўся іншы падыход да арганізацыі масавых мерапрыемстваў? Чаму работнікі аддзела культуры, якія не хацелі рызыкаваць сваім здароўем, былі павінныя ўсё ж прымаць у ім удзел?

Узрэцкі мемарыял пабудаваны на месцы фарсіравання Дзвіны савецкімі войскамі ў 1944-м годзе. Немцы наладзілі тут крывавую бойню, прапусціўшы разведку і абрушыўшы агонь на тых, хто фарсіраваў раку. Здаецца, што наладжваць тут нейкія масавыя мерапрыемствы, акрамя мінуты памяці, наогул, не да месца.

Г.Станкевіч

P.S. Пасля таго як на сайце beshankovichy.by з'явілася вось гэтая навіна, сцэнар мерапрыемства на Ўзрэччы змянілі. Яно адбылося, але без удзелу работнікаў Бешанковіцкага аддзела культуры.

“РЭФЕРЭНДУМ”

ДА 25-ГОДДЗЯ ГАНЕБНАГА РЭФЕРЭНДУМУ

14-га траўня 1995 году ў Беларусі народ сказаў «так». Коратка, проста і ясна, як у загсе. Насамрэч ён, вядома, сказаў ня «так», а «да», і не адзін раз, а чатыры, вось так: «да-да-да-да», проста Трыстан Цара нейкі ў квадраце, але з павагі да народу чаго толькі сабе ня ўявіш.

Напрыклад, некаторыя, і я ў тым ліку, яшчэ задоўга да таго «гістарычнага волевыяўленьня» выразна ўяўлялі сабе нейкі свой, пэрсанальны і партатыўны беларускі народ, які, калі спатрэбіцца, скажа цьвёрдае і рашучае «не» і выйдзе куды-небудзь шчыльнымі радамі ў крывавых муках. І не адзін раз скажа, а ўсе чатыры, хаця цяпер, у 2013-м, і адно народнае «не» ўспрымалася б як перамога. Але ў 1995-м народ сказаў «да-да-да-да», як быццам хацеў як мага хутчэй скончыць надакучлівую тэлефонную размову, і пайшоў сабе шчыльнымі радамі на работу. Бо заўтра быў панядзелак. І пасьлязаўтра. І праз год, і праз восем гадоў. Народ любіць панядзелкі. Ня менш за суботнікі.

Як вядома, на тым «рэфэрэндуме» перад народам былі пастаўленыя чатыры няпростыя пытаньні. І першае зь іх гучала прыкладна так:

«Ці згодныя вы, каб вам, а таксама вашым дзецям, унукам і праўнукам паадразалі вашы паганыя языкі? Каб вы, падлы, запомнілі нарэшце, з чым пішацца „жы“ і „шы“?»

«Да!» — радасна сказалі восемдзесят тры адсоткі беларусаў. «Хацім!»

Дэмакратыя, што паробіш. Давялося рэзаць. Другое пытаньне было трохі больш складанае. Сэнс яго зводзіўся прыкладна да наступнага: «Ці падтрымліваеце вы прапанову аб абавязковым і пагалоўным татуяваньні ўсіх беларусаў у нацыянальныя колеры Рэспублікі Гвінэі-Бісаў зь нявялікімі зьменамі і аб прымусовай ампутацыі ў кожнага грамадзяніна РБ лімбічнай сыстэмы ягонага галаўнога мозгу?»

«Да!» — сказалі семдзесят пяць адсоткаў. — «Спасіба! Хацім!»

Пытаньне трэцяе. «Ці падтрымліваеце вы...»

«Хацім!» — сказалі беларусы, нават не даслухаўшы.

На чацьвёртае пытаньне можна было і не адказваць. Але народ усё адно сказаў «да», бо галоўнае ў жыцьці што? Пасьлядоўнасьць. Яна, пасьлядоўнасьць, здольная ў любы момант элегантна і хутка кампэнсаваць адсутнасьць любых іншых талентаў. А момант у траўні 1995-га быў якраз вельмі прыдатны. І калі б у суайчыньнікаў спыталі, ці гатовыя яны зараз жа перадушыць усіх немаўлятаў, зрабіць сабе харакіры, перайменавацца ў пінгвінаў або пачаць размнажацца пачкаваньнем, я ўпэўнены, яны не раздумваючы сказалі б: да. Бо яно карацей за «нет». Бо «я где-то чітала, что наш белорусскій язык самый красівый в міре после італьянского» — і таму давайце лепш ня будзем на ім гаварыць, вось былі бы на першым месцы, тады яшчэ падумалі б. Бо і так ясна, хто на каго плебісцыт, дык чаго ўжо тут. Бо кожная ўлада ад бога, а ён, як высьветлілася, за саюз з Расеяй, любіць насіць чырвонае зь зялёным і наогул данскі казак у душы.

Цікава сёньня глядзець на тых, хто ў 1995 годзе, у той дзень ганьбы, галасаваў адначасова супраць мовы і супраць улады. Цяпер яны, якія так ганарыліся сваім рацыяналізмам, нешта пачалі разумець і нават здольныя зьвязаць па-беларуску два словы. А часам і больш. Няўжо сувязь была такой цяжкаўлоўнай? Пасьля 14 траўня 1995-га стала магчымым паглядзець, як выглядае беларускі сорам. У тых, у каго ён яшчэ застаўся. Сказаўшы сваё да-да-да-да, людзі потым яшчэ доўга чырванелі і адварочваліся. Спрабавалі знайсьці сабе апраўданьне. Быццам забілі кагосьці, каб жыць далей.

14-га траўня 1995 году ў Беларусі перамагла дымакратыя. Менавіта так, праз «ы». І хаця ніякіх асаблівых шэсьцяў з паходнямі каля райхстагу, ні вогнішчаў з кніг «на самам красівам пасьля італьянскага» заўважана не было, ілюзіі расталі, як дым ад пакрышкі МАЗа, дыхаць умомант стала немагчыма, а адчуваньне было рыхтык такое, як у бэрлінца 30 студзеня 1933-га. Адчуваньне, што цёмныя часы прыйшлі і яны надоўга. Пасьля 14 траўня 1995 году неяк зьнікла вера ў тое, што беларусаў у краіне жыве больш за восем мільёнаў чалавек. Нас не набярэцца і на адзін мільён. Затое мы ведаем, хто мы і не бярэм напракат ні мову, ні гонар, ні свабоду, ні чужыя перамогі. Хто такія астатнія 83 адсоткі, сказаць цяжка. Для іх прыдумана шмат вызначэньняў, часам несправядлівых і занадта агульных — але адно ясна: у іх свая дарога, у цябе свая. Пасьля 1995-га зьявілася новая гордасьць. Тая асалода супрацьстаяньня, якую ніколі не адчуць васьмідзесяці тром адсоткам. Гордасьць за тое, што належыш да меншасьці. За тое, што і тут, у васьмідзесяцітрохадсоткавай краіне, знайшліся тыя, хто не прамаўчаў. Дзякуй, народзе, за тое, што расставіў усё і ўсіх па сваіх месцах — з пэдантычнасьцю сапраўднага самагубцы.

Альгерд Бахарэвіч
пісьменнік

****

Калі вам не сядзіцца ў пакоі –
вас кліча прастор,
калі вашай душы ў катуху
непамысна і цесна,
значыць, дзесь нецярплівы
з-пад сьнегу
прабіўся расток,
ручайка, што на час задрамаў,
абудзілася песьня.

Калі хочацца плакаць, сьмяяцца
і штосьці яшчэ,
плыць над роднай зямлёю кудысь
з чарадою аблокаў,
значыць, краскі кранулі палёў
хваравітую шчэць,
і пара салаўіных сьвітанкаў
ужо недалёка.

Калі дуба зяленіва
песьціць нябёсаў блакіт,
калі бэзу суквецьці
ў нясьмелых застылі сузор'ях,
значыць, ціхае раньне
прыснула ля соннай ракі,
і блукае красуня-вясна
па далінах і ўзгор'ях.

І напіша прырода
гісторыі гэтай працяг,
што здаецца знаёмым табе
да апошняй драбніцы.
А зямля ўсё кудысьці ляціць,
і табе неўпрыцям,
што ты сьведкам зрабіўся
вялікай яе таямніцы.

Г.Станкевіч

COVID-19

ГЭТА САРДЭЧНА-САСУДЗІСТЫ, А НЕ РЭСЬПІРАТОРНЫ ВІРУС

Амэрыканскае выданьне зрабіла агляд меркаваньняў навукоўцаў-мэдыкаў ЗША аб тым, якія праблемы выклікае каранавірус у арганізьме чалавека і як яго можна лячыць.

Многія навукоўцы, піша Washington Post, прыйшлі да высновы, што большая частка разбурэньняў у арганізьме ў выніку хваробы COVID-19 адбываецца з прычыны двух узаемазьвязаных праблем.

Дзьве галоўныя праблемы

Па-першае, гэта шкода, якую вірус наносіць крывяносным сасудам. Яна прыводзіць да ўтварэньня згусткаў крыві, тромбаў, памер якіх можа вар'іравацца ад мікраскапічнага да вельмі значнага.

Многія пацыенты пераносяць інсульт і лёгачную эмбалію, паколькі тромбы вызваляюцца і перамяшчаюцца ў мозг і лёгкія.

Дасьледаваньне, апублікаванае ў брытанскім мэдычным часопісе Lan-

(працяг на стар. 2)

COVID-19

(пачатак на стар. №1)

сеt, паказала, што гэта можа быць зьвязана з тым, што вірус паражае непасрэдна на эндатэліяльныя клеткі, якія высьцілаюць крывяносныя сасуды.

Па-другое, гэта — перабольшаная рэакцыя уласнай імуннай сыстэмы чалавека, шторм сьмяротных клетак-цытакінаў, якія атакуюць паражоныя вірусам клеткі ўласнага арганізму, імкнучыся абараніць яго ад захопнікаў.

Цяперашнія дасьледаваньні і мэтады лячэньня накіраваныя менавіта на дзьве гэтыя зьявы.

Сасудзісты вірус

Антытрамбозныя лекі ўжо больш шырока выкарыстоўваюцца ў некаторых бальніцах. Агляд гісторый хваробы 2 733 пацыентаў, апублікаваны ў сераду ў Journal of the American College of Cardiology, паказвае, што гэтыя лекі могуць дапамагчы найбольш цяжка хворым.

«Погляды ў навуцы ўвесь час мяняюцца. Тэорыі ствараюцца і адкідаюцца. Гіпотэзы карэктуюцца. Гэта не азначае, што мы ня ведаем, што робім. Гэта азначае, што мы вучымся», — сказаў Дыпака Бхат, выканаўчы дырэктар інтэрвэнцыйнай кардыялёгіі Жаночай бальніцы ў Бостане.

Запаленьне эндатэліяльных клетак, якія высьцілаюць крывяносныя сасуды, можа дапамагчы растлумачыць, чаму вірус наносіць шкоду стольким часткам цела, кажа Мандып Мэгра, прафэсар Гарвардзкай мэдычнай школы і адзін з аўтараў дасьледаваньня ў часопісе Lancet.

Гэта азначае, што для перамогі над хваробай патрэбна больш, чым проста супрацьвірусная тэрапія, кажа прафэсар Мэгра.

«Тое, што выклікае гэты вірус, пачынаецца як вірусная інфэкцыя, а пасьля становіцца больш глябальным парушэньнем імуннай сыстэмы і крывяносных сасудаў. Менавіта гэта забівае людзей», — падсумоўвае прафэсар Мэгра і дадае:

«Наша гіпотэза грунтуецца на тым, што COVID-19 пачынаецца як рэсьпіраторны вірус, а забівае як сардэчна-сасудзісты вірус».

Паражэньне нырак

Думкі ўролягаў, якія займаюцца ныркамі, разьвіваюцца ў тым жа кірунку.

Першапачаткова яны прыпісвалі частае цяжкае захворваньне нырак пашкоджаньням ад апаратаў ШВЛ і складаным лекам для пацыентаў інтэнсіўнай тэрапіі, кажа прафэсар Школы мэдыцыны імя Эйнбэрга Паўночна-Заходняга ўнівэрсытэту ў Чыкага Дэніэл Батл.

Пасьля ўролягі заўважылі, што пашкоджаньне фільтравальных клетак нырак у пацыентаў адбываецца яшчэ да таго, як ім спатрэбілася інтэнсіўная тэрапія і штучная вэнтыляцыя лёгкіх.

Дасьледаваньні, праведзеныя ва Ўхані, выявілі патаген у саміх нырках. Гэта прывяло да здагадкі, што вірус наносіць шкоду гэтаму органу чалавека.

«Спачатку не было нічога ўнікальнага», — кажа прафэсар Батл. Але новая інфармацыя «паказвае, што гэта выходзіць за межы звычайнага вострага пашкоджаньня нырак, якое мы звычайна бачым».

Нетыповы шлях пранікненьня

Як і іншыя каранавірусы, SARS-Cov-2 пранікае ў арганізм шляхам прымацаваньня да рэцэптараў ACE2, які ёсьць у некаторых клетках. Але структура шыпоў гэтага вірусу адрозьніваецца ад іншых так, што дазваляе яму зьвязвацца з клеткамі больш шчыльна. У выніку для заражэньня гаспадара патрабуецца менш вірусных часьцінак.

Гэта таксама дапамагае зразумець, чаму гэты вірус значна больш заразны, чым атыповая пнэўманія SARS, кажа вірусоляг Анджэла Расмусэн з Калюмбійскага ўнівэрсытэту. Паводле яе слоў, нельга выключаць іншыя фактары пры перадачы, у тым ліку колькасьць вірусаў, якія атрымліваюць людзі, і тое, наколькі строга яны выконваюць правілы сацыяльнага дыстанцыяваньня.

Апынуўшыся ўнутры клеткі, вірус размнажаецца, выклікаючы хаос. Рэцэптараў ACE2, якія дапамагаюць рэгуляваць крывяны ціск, шмат у лёгкіх, нырках і кішэчніку — органах, якія паражаюцца ў многіх пацыентаў. Гэта таксама можа быць прычынай таго, што высокі крывяны ціск стаў адным з найбольш распаўсюджаных сымптомаў у людзей, якія сур'ёзна захварэлі на COVID-19.

За цяжкасьць хваробы можа быць адказная генэтыка

Рэцэптары ACE2 адрозьніваюцца ў розных людзей. Гэта прыводзіць да здагадкі, што менавіта генэтыка можа растлумачыць некаторую зьменлівасьць сымптомаў і тое, наколькі сур'ёзна хварэць на COVID-19 розныя людзі.

Клеткі-рэцэптары ACE2 знаходзяцца «амаль паўсюль, якраз гэтым тлумачыцца, што вірус прычыняе шкоду ўсяму арганізму», — сказаў Мітчэл Элкінд, прафэсар нэўралёгіі ў Мэдычным Каледжы Калюмбійскага ўнівэрсытэту і абраны прэзыдэнт Амэрыканскай кардыялягічнай асацыяцыі.

Запаленьне стымулюе згортваньне крыві, калі лейкацыты змагаюцца з інфэкцыяй. Паводле Элкінда, яны ўзаемадзейнічаюць з трамбацытамі і актывуюць іх такім чынам, што павялічваюць верагоднасьць згортваньня крыві.

Такія рэакцыі раней былі заўважаныя пры цяжкіх інфэкцыях, такіх як сэпсіс. Але пра COVID-19 прафэсар Элкінд кажа:

«Мы назіраем гэты працэс у вельмі многіх людзей у вельмі кароткія тэрміны, таму ён сапраўды адрозьніваецца ад усяго».

«Вірус можа паражаць мноства розных частак цела, і мы не разумеем, чаму ў некаторых людзей ён выклікае адны праблемы, у іншых — іншыя праблемы, а ў значнай часткі людзей наогул ніякіх праблем не выклікае», — робіць несуцяшальную выснову прафэсар Элкінд.

Сяргей Абламейка
Радыё Свабода

ЗА ДВА ТЫДНІ ЗГАРЭЛА 49-ГАДОВАЯ ДЫРЫЖОРКА З ЛЁЗНА

49-гадовая Антаніна Слінькова разам з мужам жыла ў аграгарадку Зубкі Лёзненскага раёна. Яна працавала ў мясцовым доме культуры, была галоўным дырыжорам Віцебскага абласнога метадычнага цэнтра народнай творчасці і адраджала традыцыі інструментальнага фальклору.

Пра тое, што здарылася, расказаў яе сын Арцём.

Увечары 23 красавіка ў жанчыны з'явілася тэмпература — 37,3. Яна выпіла таблетку, каб збіць яе, а на наступны дзень папрасіла сына адвезці яе ў раённую бальніцу праверыцца. Флюараграфія паказала аднабаковую пнеўманію.

«Мы спачатку не хваляваліся. Дактары казалі, што нічога страшнага, гэта лёгка лечыцца», — згадвае сын.

Але 29 красавіка Антаніну ўжо з двухбаковай пнеўманіяй перавялі ў Віцебскую абласную бальніцу. Увялі ў медыкаментозны сон і падключылі да апарата ШВЛ, чысцілі кроў. Стан жанчыны заставаўся стабільна цяжкі. 6 мая яна памерла.

«Ці быў у яе каранавірус, ніхто не сказаў. Бацька і я (бо прыязджаў да сям'і на выходныя) рабілі тэсты — у нас адмоўныя. Як толькі прыйшлі вынікі, мы выйшлі з самаізаляцыі. Але хутчэй за ўсё ў мамы быў каранавірус. Не магла яна ад звычайнай пнеўманіі згарэць за два тыдні. Не было ў яе ніякіх хранічных захворванняў, яна пастаянна была на ўпэўненай хадзе. Мама магла за дзень усе клубы Лёзненскага раёна аб'ездзіць, была вельмі энергічная», — кажа сын.

Дзе жанчына магла заразіцца, ён не ведае. Кажа, яна кожную раніцу ездзіла на цягніку на працу ў Віцебск, магла і там падхапіць.

На пахаванні жанчыны прысутнічалі родныя і аднавяскоўцы. Сабрацца на развітанне з Антанінай медыкі не забаранялі.

«Але калі мы з морга яе забіралі, труна была закрытая, і больш яе не адкрывалі. Яе там запакавалі ў пакет, не ведаю, як гэта правільна сказаць», — спрабуе падабраць словы сын.

Сям'я дагэтуль не можа паверыць, што Антаніны так хутка не стала.

«У гэтым месяцы яна павінна была стаць двойчы бабуляй, у маі ў яе з татам гадавіна вяселля. Такія планы былі…» — смуткуе Арцём.

Гэта не першая смерць для Лёзненскага цэнтра культуры. Два тыдні таму памёр рэжысёр народнага тэатра Генадзь Цыганкоў. У яго была двухбаковая пнеўманія і каранавірус.

Наша Ніва

НАША СПАДЧЫНА

ЭКСПЕДЫЦЫЯ «АСАВЕЦ» ЗАПРАШАЕ

Кіраўнік экспедыцыі Максім Чарняўскі запрашае валанцёраў на археалагічную экспедыцыю Інстытута гісторыі НАН Беларусі «Асавец», якая штогод праводзіцца ў Бешанковіцкім раёне і сёлета запланаваная на перыяд з 27-га ліпеня па 9-га жніўня (2 тыдні).

Заяўку на ўдзел можна даслацьна е-мэйл maxchar@gmail.com або пакінуць на сайце: http://asaviec.by/anketa/.

На сённяшні дзень на паселішчах Крывінскага тарфяніка выяўлена больш 70-і бурштынавых вырабаў, з іх 31 быў выяўлены ў 2008 — 2018 гадах валанцёрамі асавецкай экспедыцыі. Дарэчы, існуе ўжо нават экспедыцыйна-валанцёрскае павер'е, што бурштын знаходзяць толькі новыя ўдзельнікі, якія яшчэ ні разу не капалі на Асаўцы.

Бадай, усе чулі пра славуты шлях з варагаў у грэкі, адзін з асноўных маршрутаў якога ішоў па Дзвіне і Дняпры ды злучаў Балтыйскі і Чарнаморска-Міжземнаморскі рэгіёны ў рамантычныя часы вікінгаў і Полацкага княства. А ці ведаеце вы, што падобны шлях існаваў за тысячы гадоў да яго, калі моры з рэкамі мелі зусім іншыя назвы? Было гэта ў 3-м — 2-м тысячагоддзях да нараджэння Хрыста. Асноўным таварам, які рухаўся з поўдня ў Прыбалтыйскі рэгіён былі соль і, пазней, медныя да бронзавыя вырабы. А ў абмен, далёка, ажно да Старажытнага Егіпту і першых гарадоў Урадлівага Паўмесяца, плыло паўночнае золата, сонечны камень — бурштын.

Што такое бурштын (*рас. янтарь*)? Гэта выкапнёвая акамянелая смала, узростам у дзясяткі мільёнаў гадоў, якая патрапіла ў адмысловыя ўмовы і захавалася да нашага часу ў выглядзе мядова-жоўтых, памаранчавых, чырвона-памаранчавых каменьчыкаў памерам ад некалькіх міліметраў да гігантаў у 50 сантыметраў. Існуе шмат яго радовішчаў па свеце, у тым ліку на нашым Палессі, аднак у старажытнасці чалавеку быў дасяжны толькі балтыйскі бурштын. Бо ў Балтыйскім моры склалася ўнікальная сітуацыя — гіганцкія донныя напластаванні, якія ўтрымліваюць бурштын, паступова размываліся, і каштоўны камень выносіўся хвалямі на бераг, дзе яго збіралі першабытныя людзі і перапрацоўвалі ва ўпрыгожанні.

І пры чым тут тарфяніковыя паселішчы? А ўсё пры тым жа. Хоць бурштын і называюць каменем, ён — арганічнага паходжання. І ў звыклых мінеральных глебах з часам паступова раскладаецца, рассыпаецца і знікае бясследна, як яго ніколі тут і не было. А ў культурных адкладах тарфяніковых паселішчаў ён захоўваецца ў закансерваваным стане, і выглядае акурат як тады, калі яго выкарыстоўвалі.

Самыя ранні бурштынавыя вырабы на паселішчах Крывінскага мікрарэгіёна датуюцца першай паловай 3-га тысячагоддзя да н.э. і выкарыстоўваліся носьбітамі ўсвяцкай археалагічнай культуры. Большасць з іх уяўлялі сабой сплюшчаныя фрагменты каменю, уся апрацоўка якіх зводзілася да свідравання франтальных адтуліны для мацавання і, месцамі, невялікіх падправак граняў. У невялікай колькасці сустракаліся адмысловыя плоска-сферычныя гузікі-упрыгожанні.

З сярэдзіны 3-га тысячагоддзя і да сярэдзіны 2-га тысячагоддзя на Крывінскіх паселішчах, ужо ў носьбітаў паўночнабеларускай археалагічнай культуры, з'яўляюцца дасканалыя бурштынавыя ўпрыгожванні розных геаметрычных формаў. Сярод іх разнастайныя падвескі, пацеркі, пранізкі, гузікі. Некаторыя з іх дадаткова аздобленыя наразным арнаментам.

Што цікава, на помнікі Крывінскага тарфяніка ўсе бурштынавыя вырабы патрапілі ўжо ў гатовым выглядзе з поўначы, па Дзвіне, з тэрыторыі сучаснай Латвіі. Ні аднаго фрагмента неапрацаванага сонечнага каменю да сёння выяўлена не было. Аднак пашкоджаныя вырабы шматразова рамантаваліся, што пацвердждае іхнюю каштоўнасць для тагачасных жыхароў.

Максім Чарняўскі

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

РОЛЯ СРОДКАЎ ІНДЫВІДУАЛЬНАЙ АБАРОНЫ Ў ПАДТРЫМАННІ ДЭМАКРАТЫІ

Моцная дзяржава — гэта наша ўсё. Як тут ні прыгадаць «ліхія 90-я», калі ўлада літаральна валялася ў брудзе. Але беларусам пашанцавала: сярод лясоў і балот знайшлася ўнікальная асоба, якая здолела аб'яднаць вакол сябе пераважную частку грамадства і паказаць простыя і ясныя шляхі развіцця.

Нашы суседзі на Поўначы і Захадзе гэтай прастаты і яснасці не ацанілі. Яны пайшлі не ад жыцця, а ад абстрактных лагічных пабудоў — і ў выніку сёння маюць тое, што маюць. Але і беларусы ў накладзе не засталіся. Тыя з землякоў, хто здолеў атрымаць шэнгенскую візу, да нядаўняга часу мелі магчымасць на свае вочы назіраць сумныя наступствы няслушнага стратэгічнага выбару сваіх суседзяў, а заадно — купляць разнастайныя тавары.

Каб шопінг канчаткова не спустошыў паліцы еўрапейскіх супер- і гіпермаркетаў, родная моцная дзяржава вымушана перыядычна рабіць больш жорсткім указ «Аб перамяшчэнні праз мытную мяжу Мытнага саюза ў Рэспубліцы Беларусь тавараў для асабістага карыстання». Чарговае ўзмацненне жорсткасці было апублікавана 14 красавіка. Рэкамендую азнаёміцца з ім, каб не наклікаць на сваю галаву непрыемнасцяў пасля заканчэння пандэміі.

Каронавірус, здавалася б, паставіў крыж на магчымасці суайчыннікаў любавацца культурнай і эканамічнай дэградацыяй неразумных еўрапейцаў. Але не варта адчайвацца. Эпідэміі прыходзяць і сыходзяць, а дэградацыя, выкліканая адмовай ад будаўніцтва моцнай дзяржавы, — працэс перманентны (ад лацінскага «permanens» — «заставацца»). На яе яшчэ нашы дзеці і ўнукі могуць атрымаць асалоду ўдосталь наглядзецца.

Высвятляць, на чыім баку праўда ў спрэчцы прыхільнікаў і праціўнікаў моцнай дзяржавы — справа няўдзячная. Усё залежыць ад культурнага кантэксту, што і было наглядна прадэманстравана на прыкладзе поспехаў/няўдач у барацьбе з распаўсюджваннем каронавіруса.

У Беларусі рэгулярна спасылаюцца на досвед Швецыі, якая адмовілася ад жорсткага каранціну. Між тым, адсутнасць патрабаванняў з боку дзяржавы не азначае, што шведы працягваюць жыць дакаронавірусным жыццём. Для таго, каб захоўваць сацыяльную дыстанцыю і выконваць іншыя патрабаванні гігіены, ім цалкам хапае рэкамендацый спецыялістаў у інтэрнэце.

Сёння ўменне знаходзіць у сусветным павуцінні карысную інфармацыю і адрознівае людзей сучасных ад архаікаў, для якіх інтэрнэт — толькі інфармацыйная памыйніца, перапоўненая фэйкамі.

Непераканаўчая статыстыка

Вопыт ліберальнай Швецыі, безумоўна, цікавы беларускім уладам, якія вырашылі і ў барацьбе з каронавірусам ісці сваім шляхам, але было б дзіўна, калі б дзяржаўная прапаганда не звярнулася да вопыту Кітая. Як жа без яго, як жа без міфа пра перавагі ў крызісных сітуацыях цэнтралізаванай улады над уладай дэмакратычнай?

Аднак я б не рэкамендаваў захапляцца вопытам кітайскіх таварышаў. З'яўленне першага кластара пнеўманіі з невядомай этыялогіяй лекары Уханя зафіксавалі 21 снежня, а ўжо праз 4 дні яны атрымалі пераканаўчыя доказы, што вірус перадаецца ад чалавека да чалавека. Але для таго, каб прызнаць гэты медыцынскі факт, моцнай кітайскай дзяржаве спатрэбілася 45 дзён!

Усвядоміўшы небяспеку, кітайскія таварышы заблакавалі любыя перамяшчэнні з Уханя ва ўнутраныя раёны краіны, але не адмянілі замежныя авіярэйсы. У выніку дзясяткі тысяч чалавек вылецелі толькі ў ЗША ўжо пасля таго, як у горадзе быў уведзены каранцін. Ці не спрычыніўся такі выбарачны падыход кітайцаў да ператварэння Нью-Ёрка ў галоўны ачаг эпідэміі, у той час як Пекін чаша гэтая абмінула?

На сайце ўніверсітэта Джона Хопкінса колькасць інфікаваных у Кітаі практычна не расце, а Расія, якая саступае Паднябеснай у дзесяць разоў па колькасці насельніцтва, штодня дадае па 9 тысяч інфікаваных каронавірусам…

Шчыра і прыгожа

Для тых, хто сумняваецца ў здольнасці дэмакратый мабілізаваць насельніцтва ва ўмовах крызісаў, я прывяду цытату з мемуараў асабістага архітэктара Гітлера, рэйхсміністра ўзбраенняў і боепрыпасаў Альберта Шпеера: «Татальная мабілізацыя рабочай сілы ў дэмакратычнай Англіі і досыць нядбайнае стаўленне да вырашэння гэтай праблемы ў Германіі сведчылі пра тое, што, як ні дзіўна, менавіта аўтарытарны рэжым імкнуўся прыцягнуць на свой бок сімпатыі народа. Боязь выклікаць незадаволенасць народных масаў прымушала марнаваць на вытворчасць тавараў народнага спажывання, выплаты дапамогаў удзельнікам вайны і кампенсацыі жанчынам, якія страцілі ў заробку праз сыход мужоў на фронт, значна больш сродкаў, чым выдаткоўвалі ўрады дэмакратычных дзяржаў».

Гітлер, у адрозненне ад Англіі, так і не адважыўся ўвесці ў Германіі працоўную павіннасць для жанчын. Яго нясмелая спроба ў 1942 годзе сустрэла жорсткі супраціў з боку гаўлейтараў, і фюрэр быў вымушаны адступіць…

На сустрэчных курсах

Але якімі б узровень прафесіяналізму ні дэманстравалі беларускі ЦВК, заўвага былога рэйхсміністра ўзбраенняў і боепрыпасаў наконт імкнення аўтарытарных рэжымаў прыцягваць «на свой бок сімпатыі народа» актуальнасці не страціла.

У год галоўнай электаральнай кампаніі ў Беларусі традыцыйна працягвае расці сярэдні заробак. Ні нафтагазавыя разборкі з Расіяй, старт якім быў дадзены ў снежні 2018 года, ні падзенне знешняга попыту на традыцыйныя беларускія тавары з-за каронавіруса не ў стане спыніць атракцыён нечуванай сацыяльнай шчодрасці.

Згодна з апошняй інфармацыяй ад Белстата, намінальная налічаная сярэдняя заработная плата работнікаў у сакавіку склала 1213,6 рубля, што на 93,8 рубля або 8% больш, чым у лютым.

ВУП зніжаецца, а заробак расце. Як доўга будзе працягвацца гэты рух на сустрэчных курсах і чым усё скончыцца? Тым, хто яшчэ памятае, чым абярнулася аналагічная шчодрасць у 2010 годзе, спадзяюся, не трэба падказваць адказы.

Ці ёсць шанец збочыць з пратаптанай за чвэрць стагоддзя дарожкі? Выключна тэарэтычны, не больш. …Пры гэтым неабходна памятаць кіраўнічую аксіёму: «Той, хто імкнецца ўсім кіраваць, вымушаны за ўсё адказваць».

Пра яе існаванне АП ведае, і нагадаў гэта свайму атачэнню 21 красавіка падчас рабочай паездкі ў Бабруйск: «Я, напэўна, залішне бяру на сябе адказнасць. Я на сябе ўвесь гэты груз усклаў. <...> Укладзі я адказнасць, не ўкладзі, вы ж усё роўна з мяне спытаеце. Такая практыка ў нас ужо ў краіне...» На жаль, «такая практыка» так ні разу і не была рэалізаваная на практыцы. Таму безадказнасць — адна з базавых характарыстык беларускай мадэлі, што стала асабліва прыкметна ва ўмовах крызісу.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ПАРАД-2020

РИТУАЛ ВАЖНЕЕ ЗДОРОВЬЯ ЛЮДЕЙ?

Настоящие фронтовики не жаловали пустую браваду. Так что морализаторство с высоких трибун звучит фальшиво...

Господи, ну какая там социальная дистанция, о чем вы говорите! На параде 9 мая в Минске и солдатики шли плечом к плечу, и зрители со смартфонами толпились густо, и на главной трибуне важные люди стояли плотненько. Естественно, никаких масок: негоже наследникам подвига пасовать перед мелким вирусом.

Александр Лукашенко провел парад, зная, что многие его не одобряют, называют пиром во время чумы. Официальный лидер даже в своем выступлении на мероприятии не удержался от полемики: «В этом обезумевшем, потерявшем ориентиры мире найдутся люди, осуждающие нас за место и время проведения этого священного действа. Хочу им сказать по-человечески: не торопитесь делать выводы, а тем более осуждать нас, наследников Победы, белорусов».

Стоп, но ведь и среди противников парада в разгар пандемии — многие белорусы. Недавний опрос Satio и BEROC показал, что 74% респондентов выступают за запрет всех массовых мероприятий в стране. И что, имеющих такую точку зрения лишают права на наследие Победы? А с какой это стати люди при больших должностях возомнили себя монополистами и верховными судьями в этом вопросе?

Политика Лукашенко за долгие годы создала глубокий политический, ценностный, моральный раскол в белорусском обществе. И проведение этого парада лишь углубляет раскол, при том что по идее такие даты должны консолидировать нацию.

И хотя глава государства накануне заявлял, что никого на парад тащить не надо, в социальных сетях было полно свидетельств того, что административный ресурс все равно работал — если не в виде кнута, то в виде пряника. Показуха в «лучших» советских традициях.

Когда «я так хочу» становится государственной политикой

Несколько дней назад президент заявил на совещании, что парад — не самое опасное с точки зрения эпидемиологов и вирусологов мероприятие. С кем консультировался официальный лидер, неясно.

Во всяком случае, не с ВОЗ, к авторитету которой белорусское начальство апеллирует, когда ему выгодно. Потому что представитель ВОЗ в Беларуси Батыр Бердыклычев заявил 4 мая в комментарии для БелаПАН: «Мы очень обеспокоены возможными негативными последствиями проведения такого массового мероприятия в период эпидемии».

А глава Европейского регионального бюро ВОЗ Ханс Клюге отметил, что «те правительства, которые приняли храброе решение отложить или перенести парады, поставили здоровье людей на первое место».

Но у белорусского руководителя свое понятие о храбрости. «Меня очень волнует, что люди не одобрят, если мы, испугавшись, разбредемся по норам», — признался Лукашенко на совещании 3 мая.

Похоже, здесь на первый план вышло своеобразное понимание, как должен выглядеть сильный лидер. Лукашенко исповедует стиль крутого мужика, которому все нипочем.

Наверняка сказывается и то,

(працяг на стар. 4)

ПАРАД-2020

(пачатак на стар. №3)

что человек, правящий страной уже почти 26 лет, привык к беспрекословному подчинению. Это вырабатывает некритичность мышления. В свое время ошибки Сталина дорого стоили советским людям, заплатившим кровью. Некому было поправить вождя, все дрожали.

И в окружении Лукашенко, похоже, нет персон, способных возразить, даже если про себя они и думают, что зря шеф это затеял. А когда система авторитарная, персоналистская, то любое «я так хочу» становится государственной политикой…

Не каждый день удается заткнуть за пояс Путина

Еще в конце марта Лукашенко сетовал на проблему: как 9 мая и в Москве на торжествах побывать, и в Минске парад принять. Проблема решилась сама собой: Владимир Путин свое мероприятие (а уж как оно ему было дорого!) отменил из-за пандемии.

Сегодня Лукашенко подчеркнул, что «в этом году военный парад в Минске станет единственным на постсоветском пространстве». И это, надо полагать, тоже важный момент, склонивший чашу весов (а Лукашенко ранее признался, что «долго над этим думал») в пользу парада.

Вот ведь какой парадокс: пандемия неожиданно позволила белорусскому лидеру перетянуть центр торжеств в честь 75-летия Победы в свою столицу. Москва, в которой, как сетовал ранее Лукашенко, кое-кому неймется приватизировать Великую Победу, оказалась в тени, а вот он — на коне как самый верный и бесстрашный наследник боевой славы.

На первом плане здесь — игра амбиций, «утереть нос Путину — главный мотив». Такое мнение высказал ранее в комментарии для Naviny.by эксперт аналитического центра «Стратегия» (Минск) Валерий Карбалевич…

Власть застряла в прошлом

Проведением парада Лукашенко лишний раз показал себя глубоким консерватором, который привязан к советскому мировоззрению, советским ритуалам. Причем ритуал ставится выше здоровья. В советской традиции люди — это расходный материал, который идет на обслуживание якобы великих целей, а на самом деле — властных амбиций вождей. Так что морализаторство с высоких трибун звучит фальшиво.

Консерватизм нынешнего руководителя Беларуси, его желание остановить время, любой ценой сохранить статус-кво сегодня объективно мешают стране, обрекая ее на отставание от развитого мира.

Эпидемия особенно четко показала, что политический режим Беларуси, сконструированный в духе вождизма и повторения советских практик, не отвечает требованиям времени. Стране нужна другая, более современная и гуманистически мыслящая власть.

(скарочана)

Александр Класковский
naviny.by

КАМПАНІЯ 2020

ЧАСТКА ЭЛІТЫ СТАМІЛАСЯ АД ЛУКАШЭНКІ

Маральны знос сыстэмы набыў такі памер, што чыноўнікі перасталі баяцца. Чаму на выбары пайшлі Бабарыка і Цапкала? Вылучэньне адразу Цапкалы і Бабарыкі сьведчыць пра тое, што частка кіроўнай эліты стамілася ад Лукашэнкі.

Частка кіроўнай эліты стамілася ад Лукашэнкі

Праект «Праймэрыз» канчаткова змаргіналізаваў большую частку апазыцыі, якая страціла ролю суб'екта выбарчай кампаніі. Пасьля краху гэтага праекту здавалася, што нас чакаюць самыя нецікавыя прэзыдэнцкія выбары, кшталту кампаніі 2015 году.

Але зьяўленьне сярод прэтэндэнтаў такіх намэнклятурных цяжкавагавікоў, як Валерый Цапкала і Віктар Бабарыка, сьведчыць пра тое, што, магчыма, нас чакае самая цікавая выбарчая кампанія, прынамсі за апошнія дзесяць гадоў.

Упершыню з 2006 году, з часоў Аляксандра Казуліна, прадстаўнікі кіроўнай намэнклятуры адважыліся ўзяць удзел у выбарчай кампаніі. Цяпер адразу двое, дуплетам. Гэта вельмі знамянальная прыкмета. Адна справа — падзеньне даверу насельніцтва да ўлады, якое прыняло даволі вялікія маштабы. Але, здавалася дасюль, народу супрацьстаіць кансалідаваная намэнклятура, аб'яднаная вакол уладара. І вось вылучэньне адразу Цапкалы і Бабарыкі сьведчыць пра тое, што ня толькі грамадзтва, але і частка кіроўнай эліты стамілася ад Лукашэнкі. Маральны знос сыстэмы набыў такі памер, што чыноўнікі перасталі баяцца.

На што яны разьлічваюць, калі ўсім вядома, што выбараў у Беларусі няма? Часткова на гэтае пытаньне адказаў Віктар Бабарыка, канстатаваўшы «абмежаванасьць любой неэфэктыўнай сыстэмы» і «магчымасьці, якія даюць новыя інструмэнты на базе сучасных тэхналёгій».

Кіроўны досьвед і «гісторыя посьпеху»

У чым перавага гэтых кандыдатаў? Яны падыходзяць на ролю альтэрнатывы Лукашэнку. Лідэраў апазыцыі грамадзтва ў такой ролі ня бачыць. Што, у прыватнасьці, засьведчыла галасаваньне ў інтэрнэце ў праекце «Праймэрыз».

У Цапкалы і Бабарыкі ёсьць кіроўны досьвед, чаго вельмі бракуе лідэрам апазыцыі. Яны могуць прэтэндаваць на статус «трэцяй сілы». Акрамя таго, у Валерыя Цапкалы ёсьць «гісторыя посьпеху». Маю на ўвазе Парк высокіх тэхналёгій, які ён стварыў з нуля і які стаў лідэрам самай дынамічнай і, можа, адзінай эфэктыўнай галіны беларускай эканомікі. Чым, зноў жа, ня могуць пахваліцца апазыцыйныя кандыдаты.

Зьяўленьне Бабарыкі на выбарчым гарызонце разбурае шматлікія канспіралягічныя вэрсіі, якія спадарожнічалі інфармацыі пра ўдзел у кампаніі Валерыя Цапкалы. Маўляў, гэта хітрая гульня Лукашэнкі, які сам адмыслова выставіў былога дырэктара ПВТ у якасьці кіраванага спарынг-партнэра, спойлера.

Цяпер выходзіць, што на гарызонце зьявіліся два спойлеры ў вобразе намэнклятурных цяжкавагавікоў? Ці не зашмат?

Трэба адзначыць, што Лукашэнка ня любіць складаных палітычных гульняў, ён аддае перавагу простым і нават грубым хадам, больш гуляе шахматнай дошкаю, чым фігурамі. А штучна стварэць сабе апанэнтаў — гэта складаная гульня.

Сумнеўная вэрсія пра спойлераў

І галоўнае пытаньне: а навошта Лукашэнку гэта трэба? Прыхільнікі падобных канспіралягічных вэрсій кажуць, што такім чынам Лукашэнка імкнецца абудзіць цікавасьць да выбараў, прыцягнуць людзей на выбарчыя ўчасткі.

Аднак праблема ў тым, што Лукашэнка, якраз наадварот, імкнецца ўключыць дэмабілізацыйныя мэханізмы, каб правесьці выбары па-за палітычнай плашчынёй, у форме тэхнічнай, рутыннай працэдуры. Памятаеце, як калісьці Ярмошына тлумачыла, чаму разьвялі прэзыдэнцкія і парлямэнцкія выбары па розных гадах? Каб не было залішняй палітызацыі. А ўдзел такіх фігур, як Цапкала і Бабарыка, якраз палітызуе кампанію. Калі б Лукашэнку цікавіла яўка, была важная цікавасьць да кампаніі з боку насельніцтва, то ён прызначыў бы выбары на 30 жніўня, калі студэнты зьявяцца ў інтэрнатах, людзі вернуцца з адпачынкаў. А ён прызначыў выбары на 9 жніўня, то бок у «мёртвы сэзон», час адпачынкаў, калі вялікай колькасьці людзей ня будзе ня толькі ў сваіх кватэрах, але і ў краіне ўвогуле.

Так, Лукашэнку патрэбен спарынг-партнэр, каб раптам не апынуцца ў выбарчым бюлетэні аднаму. Але, па-першае, хіба аднаго Гайдукевіча мала? І па-другое, спойлер павінен быць узроўню казака Ўлаховіча ўзору 2015 году. А Цапкала, Бабарыка — гэта зусім іншы ўзровень. Такіх у спойлеры не бяруць.

Пра кручкі і ніткі

У Фэйсбуку папулярная гіпотэза, што ў Лукашэнкі на таго ж Цапкалу ёсьць моцныя кручкі, якімі можна прымусіць яго выканаць гэтую ролю. Але, як трапна напісаў мой калега Юры Дракахруст у сваім блогу, «марыянэткі часам абрываюць ніткі».

Сапраўды, марыянэткі зрываюцца з кручкоў, калі бачаць на гарызонце вялікі прыз. І гісторыя дае нам шмат падобных прыкладаў. Лідэр антыкамуністычнай рэвалюцыі ў Вугоршчыне 1956 году Імрэ Надзь быў агентам НКВД. Вайсковы дыктатар Панамы Мануэль Нар'ега быў агентам ЦРУ, аднак амэрыканцам давялося ладзіць вайсковую апэрацыю, каб захапіць яго, бо ён гандляваў наркотыкамі. І лідэр польскай «Салідарнасьці», прэзыдэнт Польшчы Лех Валэнса таксама ў свой час падпісваў нейкую паперу аб супрацоўніцтве з камуністычнымі спэцслужбамі.

І, нарэшце, сапраўдныя спойлеры не крытыкуюць жорстка Лукашэнку, як гэта робяць Цапкала і Бабарыка. Вось Гайдукевіч — сапраўдны спарынг-партнэр — толькі хваліць дзейнага кіраўніка і ўвесь час лае апазыцыю.

Але і ў Цапкалы, і ў Бабарыкі ёсьць праблема. Хто будзе ім зьбіраць подпісы? Патрэбная каманда ня менш як 3 тысячы чалавек. Вось Бабарыка толькі цяпер абвясьціў набор сваёй ініцыятыўнай групы. Гэта значыць, што гатовай каманды ў яго няма. Прычым важна, каб людзі былі добра матываваныя. Аднымі грашыма гэтага дасягнуць цяжка.

Валер Карбалевіч
"Радыё Свабода"

COVID-19

«ЗА ДВА ДНЯ ПРИБАВИЛОСЬ ОКОЛО СОРОКА МОГИЛ»

Врачи из руководства все еще заявляют, что справляются, а власти проблему не признают, пишет «Белсат».

Забрали почти весь подъезд

Своими наблюдениями о том, как живут Столбцы, поделился местный житель Сергей, который доставляет горожанам продукты и потому часто разговаривает с ними, в том числе и о коронавирусе.

«Все паникуют, особенно пенсионеры. Когда делаем доставку на дом, сами защищаемся, костюмы надеваем, но пенсионеры, их родственники и близкие боятся. По их словам, очень много соседей забирают. В одном доме на улице Центральная почти весь подъезд забрали. Все это прячут», — говорит Сергей.

По его словам, растет и количество захоронений на кладбище.

«Ездил я за два дня перед Радуницей и на Радуницу. Добавилось по крайней мере около сорока могил», — отметил собеседник.

Сергей отметил, что, например, умерла женщина, которой не было и 65 лет и которая жила по соседству от его работы. Официально ей поставили диагноз сердечная недостаточность, «хотя был положительный тест на этот вирус».

Власть не спешит информировать людей и вводить противоэпидемиологические меры. Предприниматели сами вешают объявления на своих магазинах, что вход без маски запрещен.

«Я сделал небольшие брошюрки пенсионерам. Когда еду к старшим домой, доставляю вместе с антисептиком бесплатно, чтобы знали чего опасаться и что это такое. Ведь есть люди, которые не осознают происходящего», — говорит Сергей.

Собеседник также отметил, что людей на улицах города стало «раз 5 меньше», чем было до пандемии. Многие сидят в самоизоляции или карантине.

Из централизованных мер, которые все видят, в городе только дезинфицируют улицы. Но и с этим есть проблемы, говорит сотрудница одного из местных магазинов Анастасия. На подстанции электросетей на улице Гайдука рядом с ее домом работал человек, который умер из-за Ковид-19.

«Ни разу не было машины, которая бы приехала и обработала там антисептиком. Почему? Она ездила от райисполкома, повернула на милицию и поехала дальше. Ни разу мы не видели, чтобы к нам заезжала машина. Центральную улицу обработали, милицию обработали, а частные дома?» — возмущается собеседник.

Ситуацию в Столбцах она оценивает как очень тяжелую. При этом 25 апреля в государственных учреждениях прошел субботник. Частные организации от его проведения отказались.

Личная ответственность прежде всего

В Столбцовской санэпидемстанции корреспонденту Belsat.eu точной статистики относительно ситуации с коронавирусом в городе не сообщили. Посоветовали обращаться в Минздрав. Но само положение критическим не считают.

«Работаем, справляемся пока», — отметил главврач.

Что касается каких-то особых рекомендаций для жителей, то информация «и так уже перенасыщена».

«Другое дело, если бы все все выполняли. Личная ответственность граждан должна быть прежде всего», — подчеркнул врач.

Относительно дезинфекции улиц он отметил, что в городе обрабатывают прежде всего центральные улицы и те, по которым чаще всего ходят люди. За точными сведениями собеседник посоветовал обратиться в АКС Столбцовского района, но до соответствующего отдела нам дозвониться не удалось.

МГ/МВ Belsat.eu

Заснавальнік і рэдактар: Станкевіч Георгій Мікалаевіч

Адрас рэдакцыі: Бешанковіцкі раён, в. Старыя Ранчыцы, e-mail: stan62@list.ru, тэл. 60237, маб. +375292184739
Газета выдаецца з сакавіка 2005г.

Падпісана да друку 16.05.2020 у 17.10
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на ўласным абсталяванні.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.